

УДК 902 “04/15” (4-11-191.2) (063)

**СЬОМА МІЖНАРОДНА СТУДЕНТСЬКА НАУКОВА
АРХЕОЛОГІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ “СЕРЕДНЬОВІЧНІ
СТАРОЖИТНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ”**

Андрій Филипчук, Володимир Шелеп

*Львівський національний університет імені Івана Франка
Історичний факультет*

79000 вул. Університетська, 1
Львів, Україна

11–13 квітня 2008 р. на історичному факультеті Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка проходила VII Міжнародна студентська наукова археологічна конференція “Середньовічні старожитності Центрально-Східної Європи”¹, організаторами якої виступили Інститут археології НАН України, Інститут археології та стародавньої історії Північного Лівобережжя та вказаний ВНЗ.

Пленарне засідання конференції відкрив один із провідних археологів-славістів України, завідувач кафедри археології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор історичних наук, професор Р. В. Терпиловський. У своєму виступі він акцентував увагу на актуальних завданнях сучасної археологічної науки та перспективах її розвитку. З привітанням і побажанням плідної роботи до учасників конференції звернулися ректор Чернігівського педагогічного університету доктор педагогічних наук, професор М. О. Носко та завідувач кафедри історії та археології України Чернігівського університету, директор інституту історії та археології Північного Лівобережжя, кандидат історичних наук, доцент В. П. Коваленко. Доповідачі детально зупинилися на важливості проведення такого наукового заходу і окреслили низку невідкладних завдань, які вже зараз можуть вирішувати і успішно вирішують студенти-археологи.

Крім того, на пленарному засіданні свої доповіді виголосили: Мое Тейлор (“The Bogomils: Heresy and Rebellion in Medieval Bulgaria and Macedonia”); Максим Хомець (“Скандинавская военно-политическая экспансия на Руси и в Англии в IX–XI вв.”) і Олександр Терещенко (“Старша дружина в контексті соціальної диференціації давньоруської знаті”). Після завершення пленарного засідання учасники конференції були присутніми на відкритті виставки археологічних старожитностей в Чернігівському

© Андрій Филипчук, Володимир Шелеп, 2008.

¹ Доповіді та повідомлення опубліковані у матеріалах конференції. Див. “Середньовічні старожитності Центрально-Східної Європи”: Матеріали VII Міжнародної студентської наукової конференції. – Чернігів, 2008. – 256 с..

обласному історичному музеї імені В. В. Тарнавського та на презентації монографії доцента кафедри історії та археології України Чернігівського університету О. Є. Черненко “Археологічна колекція Чернігівського історичного музею імені В. В. Тарнавського (1896–1948)”.

Робота конференції велася в трьох секціях: “Старожитності Центрально-Східної Європи I тисячоліття” (секція I); “Проблеми розвитку середньовічного суспільства та археологічні старожитності IX–XIII ст. Центрально-Східної Європи” (секція II) та “Старожитності XIV–XVIII ст. Центрально-Східної Європи” (секція III).

Серед учасників конференції були і студенти історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка: Андрій Филипчук, Володимир Шелеп, Віталій Ляска, Марта Долинна, Ольга Мінейко та Ольга Блага. Наша делегація виголосила доповіді в першій і другій секціях.

У першій секції з доповіддю “Про міграційні процеси слов’ян в ранньому середньовіччі (за матеріалами поселень V–VII ст. Українського Прикарпаття)” виступив Андрій Филипчук. В ній, на основі нових (розвідкових) та реінтерпретації відомих матеріалів, отриманих шляхом стаціонарних робіт наших попередників (В. Д. Барана, І. П. Русанової), була обґрунтована низка питань слов’янської міграції в середині I тисячоліття н. е.

Доповіді, виголошені на засіданні другої секції, базувалися на матеріалах літописних міст українського Прикарпаття – Галича та Пліснеська. З доповіддю “Планувально-просторова структура стольного Галича: основні фактори формування” виступив Віталій Ляска. Свою увагу він зосередив на історії дослідження проблеми, а саме, висвітленні різних позицій науковців XIX–XXI ст. щодо становлення та розвитку міста.

В решту доповідях йшлося про літописний Пліснеск як протягом слов’янського, так і давньоруського часу. Базуючись на матеріалах, отриманих під час розкопок Пліснеська за останні 70 років, Володимир Шелеп оприлюднив окремі аспекти еволюції житлобудівництва в слов’яноноруський час, а саме перехід від заглибленого до наземного типу жител.

Виступ Ольги Благої “Про попередні результати досліджень оборонного валу № 5 літописного Пліснеська у 2007 році”, був присвячений розвитку фортифікацій протягом IX–XIII ст. В основу розгляду питання покладено матеріали з розкопок І. Д. Старчука та М. А. Филипчука.

Ольга Мінейко привернула увагу учасників конференції своєю доповіддю на тему “Значення комплексу ювелірних прикрас для визначення часу існування Пліснеського курганного могильника”, в якій вона проаналізувала прикраси, віднайдені Т. Земеньцьким під час дослідження курганного могильника в 1881–1883 рр.

Своєрідним продовженням проблематики поховального обряду стала доповідь “Перспективи дослідження ґрунтового могильника Пліснеського археологічного комплексу”, яку виголосила Марта Долинна. Ця доповідь була визнана однією з найкращих в II секції. М. Долинна зробила спробу проаналізувати ситуацію щодо антропологічного аналізу інгумаційних поховань середини XII–середини XIII ст., відкритих на території центральної частини городища.

У всіх секціях було виголошено багато змістовних доповідей, з приводу яких відбулося чимало дискусій, які насамперед стосувалися аспектів методики, теорії формування джерельної бази та як наслідок, деяких моментів інтерпретації тих чи інших подій, явищ, процесів.

Учасники конференції взяли участь у виїзному засіданні, яке проходило в Національному історико-культурному заповіднику “Гетьманська столиця”, що знаходиться в смт. Батурин. Засідання та екскурсію по історичних місцях проводив В. П. Коваленко. Новиною для студентів стала заява, що вперше VIII Міжнародна літня польова Школа Молодих археологів пройде саме у Батурині, протягом липня–серпня 2008 року. Наприкінці засідання були підведені підсумки конференції, а її учасники отримали запрошення до участі у роботі літньої школи.